

MĀMIŅA

Drāmatisks tēlojums.

M ā m i ņ a.

A n s i s.

S k a t u v e: vienkārša istaba uz laukiem.

M ā m i ņ a.

Tu, Ansi! ak, Dievs! ak, Dievs!

A n s i s.

Labdien, māte! tu gan manis vairs negaidīji?

M ā m i ņ a

(sāk raudāt). Kur tad tu biji visu šo laiku? Mēs jau par tevi nekā nedzirdējām. Rakstīt tu mums nekā nerakstīji vairāk, tikai īsus vārdus: esmu vesels!

A n s i s.

Nu tagad es esmu slimš un tāpēc atbraucu šurp.

M ā m i ņ a.

Ak, dēls! ak, dēls! Vai tu arī zini, kā mēs pēc tevis ilgojamies.

A n s i s

(pasmejas rūgti). Vai tad jūs nezinājāt, ka es biju laimes meklēt?

M ā m i ņ a

(slauka asaras, pasmaida). Nu, vai tad tu viņu atradi?

A n s i s

(stipri). Nē, māmiņ! Neatradu. Cits to paņēma. Es vairs negribu laimes — — —

M ā m i ņ a.

Ko tad tu gribi iesākt?

A n s i s.

Gribu tā pamazām iesākt — — mirt!

M ā m i ņ a.

Ak, ko tu mani baidi! Tu — mirt? jauns cilvēks!

A n s i s.

Es dzīvoju piecreiz ātrāki, nekā tu un tētiņš. Es braucu pa dzelzceļiem, ar ātriem zirgiem! Visu dzīvi es esmu caurtaisījis — — —

M ā m i ņ a.

Tas tak ir ļoti bēdīgi: tu esi nekārtīgi dzīvojis.

A n s i s.

Ak, visu, visu es esmu darījis nepareizi. Bet gudrs es tagad esmu, briesmīgi gudrs!

M ā m i ņ a.

Un tomēr atgriezies šurp! Mēs jau tevīm nekā sevišķa nevaram pasniegt — — —

A n s i s.

Es vairāk nekā negribu, kā dzīvot pie ļaudīm, kuŗi mani mīlē. Man slāpst pēc mīlestības!

M ā m i ņ a

(noskūpsta viņa vaigus). Ak, mans mīļais dēls!

A n s i s.

Neskūpsti, māmiņ, šos vaigus! Tie nav tīri!...

M ā m i ņ a

(asarām). Cik bāls tu esi! (Glauda viņa roku.)

A n s i s.

Neglaudi šo roku, tā ir situse cilvēku!

M ā m i ņ a.

Tavas kājas ir slapjas, vai tu nepārausi?

A n s i s.

Tās ir staigājušas ļaunus ceļus!

M ā m i ņ a.

Novelcies un atpūties, es apgādāšu launagu.

A n s i s.

Paliec, māmiņ! es negribu ēst! Es esmu ēdis, diezgan, diezgan! Es esmu izsalcis, bet neviens nevar mana izsalkuma apmierināt. Slims es esmu, un tad es atsteidzos šurp! Kad es manīju, ka viņa tuvojas?

M ā m i ņ a

(bailīgi). Kas — viņa?

A n s i s.

Viņa: lielā stunda! kur izklāj baltus palagus...

M ā m i ņ a

(grib runāt droši, bet balss dreb). Tu tak izskaties gluži vesels...

A n s i s

(pasmaida). Bet tu tak nupat teici — — —

M ā m i ņ a.

Drusciņ pabāls tu esi, tas ir no gaŗā ceļa!

A n s i s

(apklāj rokām seju, sāk piepeši raustīties un šņukstēt). Ak, briesmīgi, briesmīgi!

M ā m i ņ a.

Ansi!

A n s i s.

Mana dvēsele ir saraustīta tūkstošos gabalos.

M ā m i ņ a.

Saki, kur tad tu bijī?

A n s i s.

Kur es biju? Man teica, tā esot pasaule!

M ā m i ņ a.

Un tu biji tāļu?

A n s i s.

Tāļu, tāļu! (Ārā it kā lēnām aizskan atbalss: „tāļu, tāļu!“)

M ā m i ņ a

(atkārto klusi). Tāļu, tāļu! Un nu atkal tik tuvu!

A n s i s.

Jā, cik brīnišķīgi! ... Es ilgojos ļoti pēc tevis. Esmu noguris, ļoti noguris ... Iešu dusēt ... (Māte palīdz viņam novilkt svārkus un zābakus; Ansis ieguļas gultā.) Viņi sāka mani nīdēt, nīdēt niknāki, nekā zvēri. — No iesākuma es pasmējos, bet mana sirds nav no akmeņa, tā izkūst, tā saplok, viņa ir cilvēka sirds. Nav briesmīgāka nezvēra par cilvēku! ... Māmiņ, dod man dzert. Man slāpst ... Beidzot radās kāds līdzcietīgs, tas atraisīja manas saites. Es gāju un kļuva ļauns. Dienām es domāju ... Bet tad tu nāci manim prātā. Es bēgu, bēgu bez mitēšanās līdz šejieni. Noguru ... (Aizdara acis un saliek rokas uz krūtīm; māte iziet un ienāk ar ūdens krūzi, dzirdina Ansi, noliek krūzi uz galda un tad apsēžas uz gultas.) Tas ir labs dzēriens ... Tu zini, māmiņ, cik labs es biju! Cik balts un šķīsts. Bet cilvēks tāds nedrīkst būt, ja tas grib pastāvēt. Katrs jūtas apvainots, ja tu parādies kā augstāks, la-

bāks cilvēks. Papriekšu viņi mani novilka uz tā stāvokļa, kur tie paši atradās, tad tie mēģināja mani nogremdēt... (k dzied) vai dzirdi, māmiņ, tie gribēja mani nogremdēt... Es esmu vājš radījums, es neesmu vīrs ar lielu dūri. Smalkjūtīgs, jūtīgs es esmu... Tā bija mana vaina. Es gribu dzert: man slāpst, man slāpst. Ak, Dievs, un es viņus milēju, es tiem būtu atdevis savu sirdi...

M ā m i ņ a.

Nekurni, dēls! Lūdz Dievu!

A n s i s

(atkārto it kā miegā). Lūdz Dievu!...

M ā m i ņ a

(raudādama). Debess valstību!

A n s i s.

Debess valstību, jā — to, to es vēlos. Gribu mirt. (Satver mātes roku.) Bet te mājās pie tevis, cik tas patīkami. Dzimtene, mīlā dzimtene... (Viņš aizmie.)

M ā m i ņ a

(nokrīt ceļos). Es lūgšu priekš tevis. Es zinu, Viņš mani paklausīs...

A n s i s

(miegā). Māmiņ!

B a l s s

(iz tāluma, kā atskaņa). Māmiņ!

M ā m i ņ a

(pieceļas un klausās izbrīnojusēs). Kas mani sauca? Tas nebija viņš... (Aiziet uz pirkstu galiem.)

(Priekšgars krīt.)